

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

18.12.2009
Päätös nro 98/2009

Asia: Irtisanominen

Oikaisuvaatimuksen tekijä:

A, laboratorioteknikko

Virasto: Tutkimuslaitos

Päätös, johon haetaan muutosta

Tutkimuslaitos on 14.4.2009 irtisanonut A:n valtion virkamieslain 25 §:n 2 momentin mukaisesti erityisen painavasta syystä. A on rikkonut tai laiminlyönyt virkavelvollisuuksiaan.

Päätöksen perustelut

A:lle on annettu valtion virkamieslain 24 §:n nojalla kaksi kirjallista varoitusta, 17.1.2008 ja 2.9.2008. Viimeisimmän varoitusten jälkeen hän on toiminut seuraavasti:

1. A:lla on edelleen ollut liukuvan työajan käytössä määräysten vastaisia laiminlyöntejä.
2. A on harrastanut työnantajan mahdollistamaa viikkoliikuntaa (tyky-liikunta) annettujen ohjeiden vastaisesti. A on 2.9.2008, 10.10.2008 sekä viikoilla 42, 44 ja 45 harrastanut viikkoliikuntaa ilman esimiehensä hyväksyntää eli vastoin tutkimuslaitoksen käskyn AE6809/24.4.2008 (liikuntamahdollisuudet sekä kenttäkelpoisuus- ja fyysisen kunnon testit vuonna 2008) edellyttämää menettelytapaa.
3. 2.9.2008 A on saapunut työpaikalle vasta kello 11.46, 12.9.2008 vasta kello 9.42, 10.10.2008 vasta kello 11.26, 17.10.2008 vasta kello 9.50, 28.10.2008 vasta kello 9.41 ja 10.11.2008 vasta kello 9.45 ilman, että hänen esimiehellään on ollut tieto poissaolon syystä. Laitoksen johtaja on 14.1.2008 velvoittanut A:n ilmoittamaan mahdollisestakin poissaolostaan kello 8.00 mennessä esimiehelleen sijaisuusjärjestelyjä tai niihin varautumista varten. Laitoksen johtaja on 2.9.2008 A:lle antamassaan varoituksessa jälleen puut-

tunut ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntiin. A on kuitenkin jatkanut laiminlyöntejään.

4. A on 29.10.2008 aamupäivällä jättänyt osallistumatta jo kesällä sovittuun säteilyryhmän koulutukseen menemällä Tutkimuslaitoksen Urheilijoiden kokoukseen ilman esimiehensä lupaa.

5. A on 2.2.2009 laiminlyönyt velvoitteensa ilmoittaa esimiehelleen sairauslomansa jatkumisesta 31.1.2009 jälkeen. Sairausloman jatkuminen kävi ilmi vasta 5.2.2009, kun A tuli käymään työpaikallaan ja tapasi esimiehensä. Lääkärintodistus tuli hallinto-osastolle 9.2.2009.

A on saamistaan varoituksista huolimatta edelleen rikkonut sekä ohjetta liukuvan työajan käytöstä että laitoksen johtajan antamaa määräystä ilmoittaa mahdollisistakin poissaoloistaan kello 8.00 mennessä esimiehelleen sijaisuusjärjestelyjä tai niihin varautumista varten. Lisäksi A on rikkonut tutkimuslaitoksen käskyä viikkoliikunnasta ja esimiehen määräystä osallistua koulutukseen. Tapaukset osoittavat sellaista piittaamattomuutta, että kokonaisarviona valtion virkamieslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettujen erityisen painavien syyten irtisanomiselle puolustusvoimien SIV-arviointijärjestelmän siviilivirasta ovat täytyneet.

Oikaisuvaatimus

Tutkimuslaitoksen päätös on kumottava.

Kuulemisesta 6.4.2009 laaditusta muistiosta käy ilmi, miten pintapuolisesti asiat on kirjattu. A:n suullisten ja kirjallisten perustelujen vaikutusta ei ole kirjattu lainkaan eikä niiden vaikutusta irtisanomispäätökseen ole arvioitu. A on tehnyt erillisen irtisanomispäätöstä koskevan lisäselvitysvaatimuksen, johon ei ole vastattu. A on vaatinut edelleen virkamieslautakunnan kautta selvitystä, koska ilman kunnollisia perusteluja hänen on vaikea ilmoittaa, miltä osin hän hakee päätökseen oikaisua.

Irtisanomisperusteena ei voida käyttää niin sanottuja pieniä poikkeamia liukuvan työajan käytössä, koska kulunvalvontalaitteen kello on ollut väärässä ajassa. A on ilmoittanut laitoksen johtajalle väärästä kellonajasta, mutta sitä ei ole korjattu. Laitoksen johtaja on määrännyt toisen varoituksen yhteydessä, että kulunvalvontalaitteen kelloa tulee noudattaa. Riidatonta kuitenkin on, että virallinen aika on ainoa oikea aika määrättäessä työajoista. Asian korjaamisvastuu on työnantajalla eikä työntekijällä.

Ilmoitusvelvollisuus esimiehelle kellon 8.00 mennessä ei sinänsä ole aivan kohtuuton vaatimus. A on yrittänyt sitä noudattaa, mutta nukkumisvaikeuksista johtuen hän on usein unessa vielä kello 8. A on vaatinut selvitystä siitä, millä perusteella ilmoitusvelvollisuus on hänelle määrätty. A on katsonut, että ilmoitusvelvollisuuden syy on hänen oletettu sairautensa ja sairautta on siten välillisesti käytetty irtisanomisperusteena.

Irtisanomispäätöksen kohdat 2 ja 3 koskevat itse asiassa samaa asiaa eli työliikunta ilman esimiehen hyväksyntää ja ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti kello 8 mennessä. A:n käsityksen mukaan käsky AE6809 tarkoittaa, että esimies hyväksyy liikuntatavan (lenkkeily, hiihto, uinti) ja että osallistuminen todennetaan kulunvalvontalaitteeseen tehtävällä leimauksella. A on menetellyt

juuri mainitulla tavalla. Tyky-liikunnat ovat tapahtuneet viikoilla 36-45 eli ajanjakso on 9 viikkoa. A on merkinnyt liikunnat asianmukaisesti työseurantareportteihin, joten esimiehellä on ollut tieto liikunnasta, eivätkä poissaolot ole siten luvattomia. Esimiehen olisi tullut ohjeistaa alaistaan mahdollisista laiminlyönneistä heti ne havaittuaan eikä vasta jälkikäteen varoitusten ja irtisanomisen yhteydessä. Esimiesten virheellinen toiminta tai vaikeasti tulkittavat määräykset eivät saa johtaa työntekijän irtisanomiseen. Esimiesten ja laitoksen johtajan toimissa on muutenkin vakavia laiminlyönnejä.

Säteilykoulutukseen osallistumisen osalta A on todennut, että hän oli tavannut koulutuspäivän aamuna esimiehensä mennessään Tutkimuskeskuksen Urheilijoiden kokoukseen, mutta esimies ei siinä vaiheessa estänyt A:ta menemästä kokoukseen. Tieto lokakuussa tapahtuvasta koulutuksesta oli tullut sähköpostitse jo 19.6.2008 ja koska sähköpostia tulee runsaasti, on inhimillistä, että asia on unohtunut. A oli lisäksi käynyt vastaavilla kursseilla kesäkuussa 2008. Puutteellisesti ilmoitettuja koulutuksia on kohtuutonta ottaa irtisanomisen perusteeksi.

A on ilmoittanut kertoneensa kaikkien kuulemisten yhteydessä, että työnantajan syytösten taustalla ovat huonot henkilösuhteet. Irtisanomisen taustalla ovat esimiesten ja A:n huonot välit, A:n sairastelu, ikä ja muut sellaiset syyt. Lisäksi on otettava huomioon, että A:n oikaisuvaatimus on puutteellinen, koska työnantaja ei ole ilmoittanut kaikkia tosiasiallisia perusteita irtisanomiselle.

Asian käsittely ja selvittäminen

Tutkimuslaitos on antanut vastineen.

A on antamassaan vastaselityksessä vaatinut, että virkamieslautakunta tutkii ja päättää laitoksen johtaja B:n mahdollisen syyllistymisen huolimattomuuteen, piittaamattomuuteen, eriarvoiseen kohteluun ja lainvastaiseen menettelyyn. Virkamieslain mukaan virkamiestä ei saa myöskään kieltää osallistumasta yhdistystoimintaan, jollaiseksi voidaan katsoa liikuntayhdistyksen kokoukseen osallistumisen kieltäminen.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Vaatimus päätöksen perustelemattomuudesta

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Tutkimuslaitoksen päätöksessä on mainittu irtisanomista koskeva lainkohta ja yksityiskohtaisesti ne tosiseikat, joihin irtisanominen perustuu. Päätöstä ei ole pidettävä perustelemattomana sen vuoksi, ettei siihen ole kirjattu A:n esittämiä mielipiteitä ja kannanottoja. A:lle on varattu mahdollisuus esittää omat näkökantansa kuulemistilaisuudessa. Päätös on perusteltu hallintolain 45 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Irtisanominen

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain 14 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä. Pykälän 2 momentin mukaan virkamiehen on käytäyttyävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla.

Valtion virkamieslain 25 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen ei saa irtisanoa virkasuhdetta virkamiehestä johtuvasta syystä, ellei tämä syy ole erityisen painava. Tällaisena syynä ei voida pitää ainakaan virkamiehen sairautta, vikaa tai vammaa, paitsi jos siitä on ollut seurauksena virkamiehen työkyvyn olennainen ja pysyvä heikentyminen ja virkamiehellä on sen perusteella oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen.

Oikeudellinen arvio ja johtopäätös

Varoitusten tarkoitus on kiinnittää virkamiehen huomio toimintansa moitittavuuteen, jotta hän voi korjata menettelyään. A on saanut kaksi varoitusta, 17.1.2008 ja 2.9.2008. Molempien varoitusten perusteena on ollut liukuvan työajan käytössä ilmenneet määräysten vastaiset toistuvat pienet poikkeamat. Varoitukset on annettu myös siitä, että esimiehen määräyksestä huolimatta A on laiminlyönyt ilmoittaa poissaolostaan kello 8.00 mennessä.

A on jatkanut 2.9.2008 saamansa varoituksen jälkeen varoitusten perusteena ollutta menettelyään. Hänellä on edelleen ollut liukuvan työajan käytössä muutaman minuutin poikkeamia, mutta myös näitä pidempiä poikkeamia, ja hän on laiminlyönyt ilmoitusvelvollisuutensa.

Työnantajalla on valtion virkamieslain 14 §:n mukaan oikeus antaa työnjohto- ja valvontamääräyksiä, jollaisesta A:n ilmoittamisvelvollisuudessa on kyse. Tutkimuslaitoksen antamasta vastineesta ilmenee, että A:n poissaoloistaan ilmoittamatta jättäminen on aiheuttanut ongelmia, koska hänen tilalleen on jouduttu hälyttämään sijainen muusta jo aloitetusta työstä, mikä on puolestaan häirinnyt muuta tutkimustoimintaa. A:n esimiehellä on siten ollut työtehtävistä johtuva peruste velvoittaa A ilmoittamaan poissaoloistaan kello 8.00 mennessä. A ei ole myöskään asianmukaisesti ilmoittanut sairauspoissaolonsa jatkumisesta 31.1.2009 jälkeen. A ei ole esittänyt hyväksyttäviä perusteita ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönneille.

Tutkimuslaitoksen 24.4.2008 antaman käskyn AE6809 mukaan kontrolloitua viikkoliikuntaa henkilöstö voi harrastaa omatoimisesti esimiehensä hyväksymällä tavalla kohdassa 8.2 mainituin rajoituksin ja osallistuminen todennetaan kulunvalvontalaitteeseen tehtävällä asianmukaisella leimauksella. Käskyn kohdassa 8.2 todetaan, että osallistumiseen tulee olla esimiehen hyväksyntä. Myös tätä ennen voimassa olleiden ohjeiden mukaan työliikunnasta on tullut sopia esimiehen kanssa. Vastineesta ilmenee, että uuden käskyn julkaisemisen jälkeen henkilökunnalle on erikseen kerrottu käskyn sisältämisestä määräyksistä ja että A on myös itse ilmoittanut olleensa tietoinen tästä käskystä. Liikuntaan tulee siten olla esimiehen etukäteen antama suostumus, eikä A:n esittämä pelkästään kulunvalvontajärjestelmään jälkikäteen tehty merkintä ole riittävä toimenpide. A on toiminut mainitun käskyn vastaisesti.

A ei ole väittänytään, etteikö hän olisi saanut kutsua säteilyryhmän 29.10.2008 pidettyyn koulutukseen. Tässä irtisanomisperusteessa ei ole kyse siitä, että A:lta olisi kielletty osallistuminen yhdistystoimintaan, vaan siitä, että hänen on edellytetty osallistuvan työtehtäviinsä kuuluvaan koulutukseen. Työnantaja on vastineesta ilmenevin tavoin pitänyt koulutusta tärkeänä. Vaikka yksittäiseen koulutustilaisuuteen osallistumatta jättämisestä ei pelkästään voitaisi pitää irtisanomisen perusteena, voidaan se ottaa kokonaisuarkinnassa huomioon, kun arvioidaan A:n virkavelvollisuuksien noudattamista.

Irtisanomisperusteena ei ole ollut sairaus eikä asiakirjoista muutenkaan ilmene sellaisia seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että irtisanominen olisi johtunut A:n sairaudesta, tai muusta lainvastaisesta syystä.

Edellä mainituilla perusteilla on kokonaisarviona katsottava, että tutkimuslaitoksella on ollut valtion virkamieslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettu erityisen painava syy A:n virkasuhteen irtisanomiseen.

Päätös

Virkamieslautakunta ei ole toimivaltainen tutkimaan A:n vastaselityksessään esittämiä kantelunluonteisia vaatimuksia laitoksen johtajan toimien lainmukaisuuden tutkimisesta.

Virkamieslautakunta hylkää oikaisuvaatimuksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 14 § ja 25 § 2 mom
Hallintolaki 45 §

Muutoksenhaku

Valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Rita Ruuhimäki

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen, ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen, jäsenet Paanetoja, Äijälä, Isomäki, A. Nieminen, M. Nieminen ja Keturi sekä varajäsen Heljasvuo.